

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, 27 maja 2025 r.

DNRA.051.1.2025

Rada Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Podmiot wnoszący petycję:
Naczelna Rada Adwokacka
ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa

Osoba reprezentująca:
adw. Przemysław Rosati

PETYCJA

w sprawie złożenia w interesie publicznym petycji
dotyczącej zmiany ustawy Prawo o adwokaturze

Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze i art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, działając w interesie publicznym, w tym w interesie wymiaru sprawiedliwości, mając na względzie troskę o jego prawidłowe funkcjonowanie, Naczelna Rada Adwokacka składa petycję do Rady Ministrów, w interesie publicznym, w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę przepisów prawa, tj. ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze w oparciu o projekt ustawy wraz z uzasadnieniem stanowiący załącznik do niniejszego pisma.

Przes
Naczelnej Rady Adwokackiej
adw. Przemysław Rosati

Załączniki:

1. Uchwała nr 181/2025 Naczelnej Rady Adwokackiej z 10 maja 2025 roku z załącznikiem – projektem ustawy o zmianie ustawy Prawo o adwokaturze wraz z uzasadnieniem.

Za zgodność z oryginałem

Z-CA DYREKTORA BIURA
Naczelnej Rady Adwokackiej

Anna Szlompek

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

ODPIS

UCHWAŁA NR 181/2025
Naczelnej Rady Adwokackiej
z dnia 10 maja 2025 roku

w sprawie złożenia w interesie publicznym petycji
dotyczącej zmiany ustawy Prawo o adwokaturze

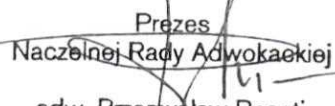
Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze i art. 2 ustawy z dnia z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, *działając w interesie publicznym, w tym w interesie wymiaru sprawiedliwości, mając na względzie troskę o jego prawidłowe funkcjonowanie*, Naczelna Rada Adwokacka uchwala, co następuje:

§ 1

1. Wystąpić do Sejmu RP, Senatu RP i Rady Ministrów z petycją w interesie publicznym w sprawie podjęcia działań zmierzających do skorzystania przez w/w podmioty z inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę przepisów prawa, tj. ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze – w oparciu o projektu ustawy wraz z uzasadnieniem stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. Wrazić zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych podmiotu wnoszącego petycję.
3. Upoważnić adw. Przemysława Rosatiego do reprezentowania Naczelnej Rady Adwokackiej w pracach nad petycją przed podmiotami wskazanymi w pkt 1 uchwały, w tym do złożenia petycji.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z chwilą podjęcia.

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej
adw. Przemysław Rosati

Ustawa o zmianie ustawy Prawo o adwokaturze oraz niektórych innych ustaw

z dnia [_____] r.

Art. 1 W ustawie z dnia 26 maja 1982 r.- Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1184, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4a ust. 1 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) z ograniczoną odpowiedzialnością lub prostej spółce akcyjnej, w której wspólnikami (akcjonariuszami) są wyłącznie adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej.”;

2) po art. 4d dodaje się art. 4e-4f w brzmieniu:

„Art. 4e.

1. W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, członkami zarządu lub likwidatorami mogą być wyłącznie adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym co najmniej jeden członek zarządu musi być adwokatem.

2. W prostej spółce akcyjnej, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, w której powołano zarząd, członkami zarządu lub likwidatorami mogą być wyłącznie adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym co najmniej jeden członek zarządu musi być adwokatem.

3. W prostej spółce akcyjnej, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, w której powołano radę dyrektorów, dyrektorami lub likwidatorami mogą być wyłącznie adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym co najmniej jeden dyrektor musi być adwokatem. Jeżeli w prostej spółce akcyjnej, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, powołano

dyrektora wykonawczego, co najmniej jeden dyrektor wykonawczy i co najmniej jeden dyrektor niewykonawczy musi być adwokatem.

4. Jeżeli w spółkach, o których mowa w ust. 1 i 2 powołana została rada nadzorcza, członkami rady nadzorczej mogą być wyłącznie adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym co najmniej jeden członek rady nadzorczej musi być adwokatem.

5. Firma spółki, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, powinna zawierać co najmniej nazwisko jednego ze wspólników będącego adwokatem lub radcą prawnym oraz określenie co najmniej jednego wolnego zawodu wykonywanego w spółce.

Art. 4f.

1. Powodem rozwiązania spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, jest również utrata przez któregokolwiek wspólnika prawa wykonywania zawodu wymienionego w art. 4a ust. 1 pkt 4, albo nabycie udziałów albo akcji spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, przez osobę nie posiadającą prawa wykonywania zawodu wymienionego w art. 4a ust. 1 pkt 4, jeżeli stan taki utrzymuje się co najmniej przez okres dwunastu miesięcy.

2. Jeżeli po stronie wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 4f ust. 1, uchwałą wspólników jego udziały mogą zostać umorzone. Do umorzenia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym stosuje się odpowiednio przepisy o umorzeniu przymusowym udziałów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Umorzenie takie jest możliwe nawet wtedy, gdy umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie przewiduje przymusowego umorzenia udziałów.

3. Jeżeli po stronie akcjonariusza prostej spółki akcyjnej zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 4f ust. 1, uchwałą akcjonariuszy jego akcje mogą zostać umorzone. Do umorzenia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym stosuje się odpowiednio przepisy o umorzeniu przymusowym akcji prostej spółki akcyjnej. Umorzenie takie jest możliwe nawet wtedy, gdy umowa prostej spółki akcyjnej nie przewiduje przymusowego umorzenia akcji.

4. Objęcie lub nabycie udziałów albo akcji spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, przez osoby inne, aniżeli wymienione w art. 4a ust. 1 pkt 4, jest nieważne.

5. Na udziałach albo akcjach spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, nie mogą zostać ustanowione ograniczone prawa rzeczowe.”;

3) w art. 6 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„Adwokat, który wykonuje zawód w formie, o której mowa w art. 4a ust. 1 pkt 1-4, jest obowiązany do zabezpieczenia informacji objętych tajemnicą zawodową, także po likwidacji spółki.”;

4) w art. 8b dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przy określeniu minimalnej sumy gwarancyjnej dla ubezpieczenia obowiązkowego spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, minister właściwy do spraw instytucji finansowych uwzględni również potrzebę zapewnienia klientom takich spółek szerszej ochrony ubezpieczeniowej, aniżeli w przypadku pozostałych form wykonywania zawodu adwokata. W szczególności minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia obowiązkowego spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4, nie może być niższa, aniżeli iloczyn sześciokrotności minimalnej sumy gwarancyjnej dla adwokata wykonującego zawód w kancelarii adwokackiej oraz liczby współników w spółce.”.

Art. 2 Ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zawód adwokata jest jednym z zawodów zaufania publicznego, o których mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jako taki podlega też szczególnej regulacji i ograniczeniom, obejmującym m.in. precyzyjne określenie dopuszczalnych form wykonywania tego zawodu. Aktualnie są one zdefiniowane w 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 – Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 1184, ze zm.; dalej: „Prawo o adwokaturze”) i obejmują: kancelarię adwokacką, zespół adwokacki, spółkę cywilną, jawną, partnerską, komandytową oraz komandytowo-akcyjną, przy czym w przypadku spółek – współnikami odpowiadającymi bez ograniczenia za ich zobowiązania muszą być wyłącznie adwokaci lub przedstawiciele innych, enumeratywnie wymienionych zawodów prawniczych.

Ostatnia nowelizacja wyżej wspomnianego przepisu nastąpiła w 2010 r. na mocy ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 893, ze zm.). Oprócz kwestii redakcyjnych rozszerzyła ona zakres dopuszczalnych form wykonywania zawodu o spółkę komandytowo-akcyjną oraz katalog osób, które mogą być współnikami odpowiadającymi bez ograniczenia w spółkach, w których adwokaci wykonują swój zawód.

Od tamtego czasu nastąpiły jednak istotne zmiany na rynku usług prawnych, które wymagają kolejnej nowelizacji obowiązujących przepisów. Przede wszystkim rośnie rynek usług prawnych i następują procesy koncentracyjne. Według danych za 2022 rok, największa kancelaria w Polsce osiągnęła przychody w wysokości ok. 232 milionów złotych, zaś dwie kolejne również przekroczyły poziom 200 milionów (za: <https://rynekprawniczy.pl/2025/03/14/raport-ranking-kancelarie-o-najwiekszych-przychodach-w-2023-roku/>). W 2022 roku wynik lidera rynku był jeszcze wyższy, ponieważ zbliżył się do 260 milionów złotych przychodów (za: <https://rynekprawniczy.pl/2023/12/29/raport-ranking-kancelarie-o-najwiekszych-przychodach-w-2022-roku/>). Rynek usług prawnych uległ więc istotnym zmianom. Z jednej strony nadal istnieją małe kancelarie adwokackie, nakierowane w przeważającej mierze na świadczenie usług prawnych dla osób fizycznych. Z drugiej jednak strony, wraz ze wzrostem gospodarczym, rośnie skala realizowanych transakcji, przy których doradzają polskie kancelarie. Wraz z nią rośnie również skala działalności wielu kancelarii. Powoduje to, że coraz częściej gwarantem bezpieczeństwa finansowego dla klienta staje się posiadana przez spółkę lub poszczególnych adwokatów polisa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, a nie – osobista odpowiedzialność adwokata.

Celem projektu ustawy jest dostosowanie obowiązującej regulacji do wyżej opisanych zmian. Rozwiązaniem przynajmniej części z nich będzie dopuszczenie wykonywania zawodu adwokata w dwóch nowych formach: spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz prostej spółki akcyjnej. Oba wyżej wymienione typy spółek, chociaż są spółkami kapitałowymi, to zawierają w sobie pewien element osobowy, który zostanie dodatkowo wzmocniony przez proponowaną regulację.

Ustawa nie ingeruje w treść ustawy z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 1647, ze zm.). Wszystkie szczególne regulacje z niej wynikające, zostały umiejscowione w Prawie o adwokaturze oraz będą miały zastosowanie wyłącznie do spółek, w ramach których zawód wykonują adwokaci. Ustawa nie ingeruje też w przepisy o Krajowym Rejestrze Sądowym i nie skutkuje zmianami w jego funkcjonowaniu.

W celu zapewnienia należytego wykonywania zawodu adwokata w spółkach kapitałowych, ich wspólnikami (akcjonariuszami) będą mogli być wyłącznie adwokaci oraz osoby wykonujące zawody już wymienione aktualnie w katalogu zawartym art. 4a ust. 1 pkt 1-3 Prawa o adwokaturze. Wyłącznie te osoby będą również pełnić funkcję członków zarządu, członków rady nadzorczej, likwidatorów oraz dyrektorów (projektowany art. 4e ust. 1-4 Prawa o

adwokaturze). Dodatkowo w składzie każdego z organów, co najmniej jeden jego członek (dyrektor w przypadku rady dyrektorów) musi być adwokatem.

Takie rozwiązania zapewnią kontrolę samorządu adwokackiego nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego oraz pozwolą na zachowanie bezpieczeństwa klientów, w szczególności w zakresie ochrony tajemnicy adwokackiej.

Innym elementem osobowym tych spółek ma być wymóg umieszczenia w firmie spółki co najmniej nazwiska jednego ze wspólników będącego adwokatem lub radcą prawnym (projektowany art. 4e ust. 5 Prawa o adwokaturze).

Projektowany art. 4f Prawa o adwokaturze ma natomiast na celu zapewnienie, aby na skutek następczego zbycia udziałów (akcji) nie doszło do przejęcia kontroli nad spółką przez osoby spoza zamkniętego katalogu, zawartego w projektowanym art. 4 ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze. Ma również uniemożliwić przejęcie faktycznej kontroli nad spółką przez osoby spoza zamkniętego katalogu, zawartego w projektowanym art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze, poprzez ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych na udziałach (akcjach) spółki.

W tych celach wprowadzono przepis art. 4f ust. 1, zgodnie z którym utrata prawa wykonywania zawodu przez wspólnika (akcjonariusza) stanowi dodatkową przyczynę rozwiązania spółki, podobnie jak nabycie udziałów (akcji) przez osobę spoza kręgu osób wymienionych w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze, jeżeli stan taki (posiadanie praw udziałowych) będzie się utrzymywał przez dwanaście miesięcy.

Okres dwunastu miesięcy jest okresem, w którym pozostali wspólnicy mogą podjąć działania w celu zapobieżenia rozwiązaniu spółki poprzez przymusowe umorzenie udziałów, jeżeli dysponują odpowiednią większością głosów na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu) spółki. Jeżeli do umorzenia w tym czasie nie dojdzie, zachodzi przyczyna rozwiązania spółki i spółka będzie podlegała likwidacji.

Zastosowanie konstrukcji umorzenia przymusowego, a nie – umorzenia automatycznego jest celowe. Nie można bowiem wymuszać na wspólnikach (akcjonariuszach), spłaty innego wspólnika (akcjonariusza). Mogłoby to bowiem prowadzić do utraty przez nich płynności finansowej. Taki byłby natomiast skutek zastosowania instytucji umorzenia automatycznego.

Podobnie nie można wprowadzić rozwiązania, w którym to rozwiązanie spółki byłoby środkiem obrony przed umorzeniem automatycznym, czyli do umorzenia automatycznego dochodziłoby wówczas, gdy wspólnicy (akcjonariusze) w określonym czasie nie podejmą

uchwały o rozwiązaniu spółki. Mogłoby to bowiem prowadzić do szantażu korporacyjnego przez wspólnika (akcjonariusza), który nie posiada prawa wykonywania zawodu wymienionego w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze, jeżeli tylko dysponowałby on odpowiednią liczbą głosów na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu). W takiej sytuacji mógłby on bowiem uniemożliwić podjęcie uchwały o rozwiązaniu spółki i doprowadzić do umorzenia automatycznego w celu uzyskania wynagrodzenia za umorzone udziały (akcje). W ten sposób ponownie mógłby powstać skutek, o którym mowa powyżej, to jest doprowadzenie do problemów finansowych pozostałych wspólników (akcjonariuszy) spółki.

Umorzenie przymusowe, a w jego braku rozwiązanie spółki, jest więc w tym przypadku najbezpieczniejszym rozwiązaniem dla wszystkich zainteresowanych:

- (a) wspólnika nieposiadającego prawa wykonywania zawodu, wymienionego w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze, albowiem będzie on miał zapewnione wynagrodzenie za umorzone udziały lub udział w majątku, pozostałym po likwidacji spółki;
- (b) pozostałych wspólników spółki, albowiem nie będzie wymuszał na nich spłaty wspólnika nieposiadającego prawa wykonywania zawodu, wymienionego w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze.

Art. 4f ust. 4 nie stoi w sprzeczności z art. 4f ust. 1. Przewidziana dla objęcia udziałów (akcji) sankcja nieważności znajduje bowiem zastosowanie wyłącznie do nabycia (objęcia) udziałów (akcji) na skutek czynności prawnej. Nie można wykluczyć natomiast nabycia udziałów (akcji) przez osobę spoza grona osób wymienionych w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze na innej podstawie prawnej (przede wszystkim dziedziczenie). W takiej sytuacji znajdzie więc zastosowanie art. 4f ust. 1, a w konsekwencji dojdzie do rozwiązania spółki albo umorzenia przymusowego nabytych udziałów (akcji).

Art. 4f ust. 5 zakazuje ustanowienia ograniczonych praw rzeczowych na udziałach (akcjach) spółek, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4 Prawa o adwokaturze. Celem tej regulacji jest uniemożliwienie faktycznego przejęcia kontroli nad spółką przez osoby spoza kręgu osób wymienionych w art. 4a ust. 1 pkt 4 w oparciu o ustanowienie na nich ograniczonych praw rzeczowych. Wobec treści art. 4f ust. 5, czynność prawna mająca za przedmiot ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych będzie nieważna na podstawie art. 58 § 1 kodeksu cywilnego.

Wzmocnieniu ochrony cywilnoprawnej klientów spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i prostych spółek akcyjnych ma służyć projektowany art. 8b ust. 2 Prawa o adwokaturze, ustanawiający dla takich spółek wymóg posiadania polisy ubezpieczenia

odpowiedzialności cywilnej na poziomie odpowiadającym co najmniej iloczynowi sześciokrotnej minimalnej sumy gwarancyjnej dla adwokata wykonującego zawód w kancelarii adwokackiej oraz liczby wspólników w spółce.

Projektowana nowelizacja Prawa o adwokaturze nie powinna wywoływać żadnych negatywnych skutków finansowych dla budżetu państwa. Nie wymaga też zmiany innych aktów normatywnych poza rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów (Dz.U. 2003 r., Nr 217, poz. 2134).

Projekt został sporządzony również w taki sposób, aby wprowadzenie analogicznych zmian w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 1166), nie wymagało kolejnej nowelizacji Prawa o adwokaturze.

Wyprodukowano w 2021 roku. Termin trwałości kleju 2 lata.

23554

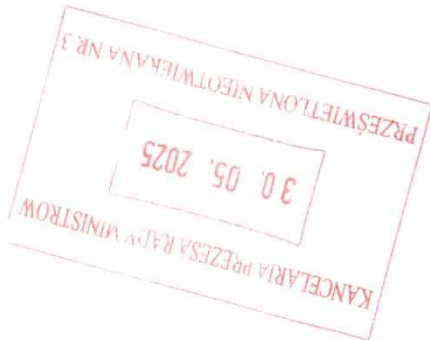
NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa

DN 12.05.11. 2025

**OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE**

Umowa nr 4100/CP RH 13-3/2011/D-PF
z Poczta Polska S.A. z dnia 21.11.2011r.
Warszawa 1

R

(00)859007734121097287

Poczta Polska

Opłata pobrana _____ zł _____ gr

2025

Rada Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

10